

БЕКІТЕМІН
Гаухар-Тас жекеменшік балабақшасының
менгерушісі: *Р. Куршанова* Г. Куршанова

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ

Білім беру ұйымы: «Гаухар-Тас» жекеменшік балабақшасы

Топ: «Жұлдыз» мектепалды тобы

Балалардың жасы: 5 жастағы балалар

Жоспардың құрылу кезеңі: 30.06.2025ж. - 04.07.2025ж «Гүлденген табиғат»

Педагогтің аты-жөні: Ходжаева Г.

Апта күндері	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Күн тәртібі	Табиғатты қорғайық	Су әлемінде	Ғажайыптар әлемі	Менің достарым	«Сүйікті қалам—Астана»
Балаларды далада қабылдау	Балалардың терісін, сыртқы түрін қарау; ата-ананың сұрақтарына педагогтің жауаптары; балаларға қолайлы жағдай жасау; балалардың далаға киетін бас киімдері мен аяқ киімдері туралы ескерту.				
	"Менің ғажайып бұлтым" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: қиялды, эмоционалдық сфераны, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы: балалар шабындықта	"Домино" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: баланың топтамалар жайлы білімдерін дамыту, пысықтау; сәйкес заттың бейнесін тауып дұрыс атауға, оның атқаратын қызметі жайында бір сөйлемді құрастыруға дағдыландыру;	Балалармен табиғат құбылыстары туралы әңгімелесу (жаздағы маусымдық өзгерістер, балалардың киінуі, күн сәулесінің адамға, табиғатқа әсері, аспандағы бұлттар және басқа). (қарым-қатынас іс-әрекеті, қоршаған ортамен танысу)	"Бұл не?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: логикалық ойлауды, есте сақтауды, тапқырлықты дамыту. Міндеттері: балаларға тірі және жансыз табиғат нысанын сипаттауға үйрету. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді	"Құстар" (андар, балықтар) дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: жануарларды, құстарды, балықтарды топтастыру және атау қабілеттерін бекіту. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту.

	Еңбек: алаңды тазарту. Мақсат-міндеттер: ересектерге көмектесуге, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: гүл бақшасын арамшөптерден тазарту. Мақсат-міндеттер: өз жұмысыңыздың нәтижесін көру, белсенділіктен қанағат алуға тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: алаңды тазарту. Мақсат-міндеттер: еңбек әрекеттерін жауапкершілікпен орындауға; топтағы жұмыстарды тиянақты жасауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: құм жәшіктерін құммен толтыру. Мақсат-міндеттер: балаларды жалпы игілікке жұмыс істеуге тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: алаңды сыпыру. Мақсат-міндеттер: еңбекқорлықты, ұқыптылықты дамыту. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.
Таңғы гимнастика	Сапқа тізілу; оңға бұрылып, алға жүру; жүгіру (30-40сек), жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу. Жалпы дамыту жаттығулары кешені. 1. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 1.1. Балалар доптарын жоғары көтеріп, екі қолды қайшылайды. 1.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 4-5 рет қайталанады). 2. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 2.1. Қолдарын иыққа көтеріп, допты қояды. 2.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 4 рет қайталанады). 3. Бастапқы қалып жерде отырады, аяқ алшақ, доп ұстаған қолдары екі жанында. 3.1. Аяқтарын жинап, доп ұстаған қолдарымен құшақтайды. 3.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 3 рет қайталанады). 4. Бастапқы қалып: аяқ бірге, дене бос, қол төменде. 4.1. Доптарын көкірек тұсында ұстап, бір орында тұрып секіру. 4.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 3 рет қайталанады).				

	(дене тәрбиесі)				
Гигиеналық шаралар	Салқын сумен жуыну. Сүртіну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын жетілдіру (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).				
Таңғы асқа дайындық	Гигиеналық дағдылар Тамақтану кезінде мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруды жалғастырыңыз: ас құралдарын дұрыс пайдалану (ас қасық және шай қасық, шанышқы); майлықты ұқыпты пайдалану мүмкіндігі; нанды ұсатпау, ауызды жауып, тамақты шайнау, тамақтану кезінде сөйлеспеу; сыпайы болуды үйрету (тамақ үшін алғыс айту, тазалық пен ұқыптылық қажеттілігі.)	Гигиеналық дағдылар Тамақтану кезінде ас құралдарын дұрыс пайдалану қабілетін жетілдіру.	Гигиеналық дағдылар Мәдени-гигиеналық дағдыларын қалыптастыру; бір-біріне деген қайырымдылыққа тәрбиелеу; сабынның қасиеттері туралы түсініктерді бекіту: хош иісті, көпіршиді, тазартады.	Гигиеналық дағдылар Қажет болған жағдайда майлықты қолдану қабілетін жетілдіру.	Гигиеналық дағдылар Қасықты дұрыс қолдануды үйрету, Дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шайнау, үстел басында өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді , үлкендерге алғыс айтуды үйрету.
Таңғы ас	Көркем сөз Ыдыс толы тамағым, Тамағыма қарадым. Тауысып ап асымды, Бүгінгі күн жарадым. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Денемді таза ұстап, Шомыламын ағынмен. Тамақ ішер алдында, Қол жуамын сабынмен. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Ірімшікті кеміріп, Тышқан отыр керіліп. Мысық сүтті ішіп -ап, Бет жұмайды ерініп. Ботқа жеймін дейсің бе? Қазір жасап беремін. Сүт ботқасын көп	Көркем сөз Су деген — өмір көзі, Тіршіліктің нәрі бұл. Су болмаса оянбайды, Табиғаттың барлығы. Таза болсаң судай бол, Бәрін жуып кетірген.	Көркем сөз Үсті-басым ұқыпты, Таза жүрем әрдайым. Жолатпаймын кірді мен, Тазалықты таңдаймын! (мәдени-гигиеналық дағдылар)

			жесең, Жылдам өсіп кетесің. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Жақсы болсаң жердей бол, Бәрімізді өсірген. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	«Табиғатпен тілдесу», балалармен қоршаған ортаны қорғау туралы әңгімелесу. (қоршаған ортамен танысу) Суреттер байқауын ұйымдастыру. (шығармашылық іс- әрекет) Ата-аналармен бірге «Гүлдестелі ханшайым» байқауын ұйымдастыру, номинациялар тағайындау, балалар шығармашылығын қолдау. (шығармашылық іс- әрекет) Дене тәрбиесінен ойын- жаттығу "Қайырлы таң, Алтын күн!" Мақсат-міндеттер: Балаларды көлбеу басқышпен өрмелеп	Бассейнде жүзу, суға шомылу, қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау. (дене тәрбиесі) Сумен шынығудың пайдасы туралы әңгімелесу. (қарым-қатынас іс- әрекеті) Су бетінде сурет салу. (шығармашылық іс- әрекет) Музыкадан ойын- жаттығу "Гүл Астана" Мақсат-міндеттер: Өткен материалды балаларға естеріне сақтау. Балаларда шығармашылықты, өзіне деген сенімділікті дамыту; өз бетінше шешім қабылдау мүмкіндігі; музыканы және музыкалық	Қоршаған әлеммен танысудан ойын- жаттығу "Күннің көзі жарқырайды" Мақсат-міндеттер: Балаларға күн туралы және оның тіршілік үшін маңызы жайында мағлұмат беру. Күн және күн жүйесі туралы білімдерін толықтыру. Табиғатты қорғауға, елін, жерін сүюге, ізденімпаздыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Балалардың дүниетанымдарын кеңейту, танымдық қызығушылықтарын арттыру. Сурет салудан ойын- жаттығу "Өнер Ханшайымына" арналған натюрморт. Мақсат-міндеттер:	Отбасындағы сүйіспеншілік, сыйластық, мейірімділік туралы әңгімелесу. Задачи: адамдар бір- бірін жақсы көретінін ұғындыру, дос болуға баулу. (қарым-қатынас іс- әрекеті, әлеуметтік- эмоционалды дағдылар) Көркем шығарма оқып беру. Сөйлеуді дамытудан ойын-жаттығу «Күн мен Ай» ертегісін әңгімелеу Мақсат-міндеттер: Балаларға ертегінің мазмұнын түсіндіру арқылы сөздік қорын, сөйлеу мәдениетін, ойлау, еске сақтау қабілетін жетілдіру;	«Елімнің жүрегі – Астана» тақырыбында әңгімелесу. (қарым-қатынас іс- әрекеті) Тақырыпқа сәйкес ән тыңдату және бірге айту. (шығармашылық іс- әрекет) «Менің сүйікті қалам» үздік ән байқауы. (шығармашылық іс- әрекет) Мүсіндеуден ойын- жаттығу ""Алтын күн" Ермексазбен бейнелеу" Мақсат-міндеттер: Ермексазбен бейнелеу тәсілдерін үйренуді жалғастыру; ермексазды беткейге жағуды үйрету; домалақтау тәсілін

	гимнастикалық қабырғаға өтіп, сатыдан ұстай отырып қайта түсу; балаларда воланды ракеткамен белгілі бір жаққа бағыттай отырып қағып лақтыру дағдыларын қалыптастыруды жалғастыру; ойындар мен жаттығулар арқылы дене шынықтыруға қызығушылықтарын ояту.	қабілетті ассоциативті қабылдауды дамыту. Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу (Домбыра күніне орай) "Қазағымның қазынасы - домбыра" Мақсат-міндеттер: Балаларға қазақ халқының ұлттық аспабы домбыра туралы түсінік беру; күй тыңдай отырып, ұлттық танымын көтеру; ауыз әдебиет үлгісі мен нақыл-сөздерді қолдана отырып білімділігін шыңдау; түстерді таңдай отырып, домбыраға ою-орнектерді ұқыпты безендіру арқылы әдемілікті сезіне білу қабілетін дамыту; ұлттық өнерді қастерлеуге, құрметтеуге тәрбиелеу.	Балаларды сурет салудың пуантилиз техникасымен таныстыруды жалғастыру; түстерді қабылдау дағдыларын қалыптастыру; ұсақ қол моторикасын жақсарту, қол бұлшықеттерін нығайту; есте сақтау қабілеттерін жаттықтыру, зейіндерін тұрақтандыру; өз ойлары мен сезімдерін жеткізе білу біліктіліктерін, қиялдарын дамыту; эстетикалық талғамдарын, тиянақтылыққа тәрбиелеу.	ертегі кейіпкерлерінің жағымды-жағымсыз қасиеттерін ажырата білуін, балалардың жыл бойы меңгерген білімдерін бекіту; достыққа, татулыққа, мейірімділікке, қамқорлыққа тәрбиелеу.	пайдаланып картон қағазға бедерлеу тәсілін орындау дағдыларын үйретуді жалғастыру; ермексаздың көмегімен қолөнер жасауды соңына дейін жеткізуге үйретуді бекіту; сезіну, түйсіну сезімдерін, шығармашылық қиялын, өз күшіне сенуін дамыту; қолдың ұсақ моторикасын жақсарту; ұқыптылыққа, еңбекқорлыққа тәрбиелеу.
Серуенге дайындық	Серуендеудің мақсаттары мен міндеттеріне байланысты педагог гигиеналық талаптарға сай қажетті сыртқы материалды, санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес келетін балалар қызметінің әр түрлі нұсқаулықтарын дайындайды. Педагог балалардың өзіндік іс-әрекеттерін қадағалап отыруы керек: олардың толық қауіпсіздігін қамтамасыз ету, нұсқаулықтарды мақсатына сай қолдануға үйрету, серуендеу барысында балалардың іс-әрекетін үнемі бақылау.				

	Серуендеуге дайындық топта да жүреді: терезеден қарап, бізді тосын сый күтіп тұрғанын немесе біреу күтіп тұрғанын айтуға болады (бұл алдын-ала дайындалған ойыншық болуы мүмкін). Балаларға ескерту: киіну бөлмесіндегі тәртіп ережелерін, киіну ретін, қажет болған жағдайда оларға көмектесу.				
Күндізгі серуен	Ауа-райын бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Максат-міндеттер: ауа-райының жай-күйін атап өту - жылы, күн ашық, бәрі жасыл. Экологиялық міндет: тірі және жансыз табиғат арасындағы байланыс. Әңгімелесу. Қазір қай жыл мезгілі? Жаздың келгенін қайдан білдіңдер? Бүгінгі ауа-райы туралы не деуге болады? Түзету тапсырмасы: жаздың белгілерін атаңыз, сөздерді белсендіру: жылы, ыстық, күн шуағы Көркем сөз Жаз келді жадырап, Ағаштар гүлдеді. Жаңбыр жауып нөсерлеп, Жер – ана көкке бөленді.	Суды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Максат-міндеттер: балаларды суды ұқыпты ұстауға үйрету. Судың қасиеттері туралы ойды нақтылаңыз: ол ағады, температурасы басқа, кейбір заттар суға батады, басқалары жүзеді. Әңгімелесу. - Балалар, қане, судың қандай болатыны еске түсірейік. Сендерге оңай әрі қызықты болу үшін, мен сендерге қандай бөтелкелер дайындағанымды қараңдар. Әрине, балалар, су сұйық, ол ағады, оның температурасы әр түрлі болуы мүмкін (ол күн астында қызады,	Табиғаттағы жазғы өзгерістерді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Максат-міндеттер: табиғаттағы жазғы өзгерістер туралы білімдерін нақтылау; жаздың әртүрлі кезеңдерін салыстыру қабілетін дамыту; табиғаттағы өзара қатынастар туралы қарапайым тұжырымдар жасау қабілетін қалыптастыру, кері байланыс жасау. Балалардың назарын жазғы табиғаттың сұлулығына аударыңыз, қандай өзгерістер болғанын сұраңыз. (Күннің ұзақтығы өсті, қоршаған ортаның температурасы көтерілді, жәндіктер	Күнді бақылау: "Күн - жылу мен жарық көзі". (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Максат-міндеттер: күн туралы түсінік қалыптастыру, табиғатты құрметтеуге тәрбиелеу. Бақылаудың барысы Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды. - Өсімдіктердің, жануарлардың өсуі үшін не қажет? - Күн не береді? Күн - жердегі жарық, жылу және тіршілік көзі. Оның барлық жағы жарық пен жылуды таратады. Егер Күн суық болса, жер қараңғылыққа батып кетер еді. Суық	Бақылау: "Орман сыйы - саңырауқұлақтар мен жидектер". (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Максат-міндеттер: балалардың орман өсімдіктері туралы білімдерін бекіту, саңырауқұлақтардың есімдерін есте сақтау - жеуге жарамды және улы. Әңгімелесу. Бүкіл бұтаны бұзбау үшін жидектерді қалай жинау керектігін түсіндіру. Саңырауқұлақтардың әдемі пішініне, олардың түсіне назар аудару. Саңырауқұлақтар салынған суреттерді қарау. Жеуге болатын саңырауқұлақтарды көрсетіп, олардың

"Дауыста, атыңды айтамын" ойыны. Ойын барысы. Ойыншылар қол ұстасып дөңгелене шеңбер жасап орналасады. Көзі байлаулы бір ойыншы шеңбердің ортасында тұрады да, қолындағы таяғын шеңбер бойында тұрған ойыншылардың кез келгеніне ұсынып: «Дауыста, атыңды айтам», дейді. Таяқтың екінші ұшынан ұстаған ойыншы атын біліп қоймас үшін әдейі даусын бұзып шығарады. (Ойыншылар белгілі бір бағытпен үнемі қозғалыста болады.) Көзі байланған ойыншы бірінші таяқ ұсынған ойыншының атын дұрыс тапса, сол ойыншымен орын ауыстырады. Таба алмаса, таяғын екінші ойыншыға ұсынады, оны таба алмаса, келесіге	ағыннан суық). - Су құйылған бөтелкелерінді қараңдар. Су мөлдір, онда бәрін көруге болады. Неліктен біз су ішеміз? - Суды шөлімізді қандыру үшін ішеміз. Өмір сүру үшін барлық тіршілік иелері суды қажет етеді: жануарлар да, өсімдіктер де және, әрине, балықтар. - Балалар, сендер шөлдедіңдер ме? Жаз ыстық, сендерге көбірек су ішу керек. Бөтелкелерінді ашыңдар, судың дәмін татыңдар. Ол қандай? - Адамдар суды не үшін пайдаланады? Иә, жууну керек. - Гигиенаңызды сақтау үшін. Сондай-ақ, жазда суда шомылу үшін. Ыстық күні су тез қызады, өзенде, тоғанда, көлде. «Судың қасиеті»,	пайда болды, құстар келді, жапырақтары гүлдеді). Болжам - Күннің тұманды мұнардан көтерілуі ауа райының ыстық болуының нышаны. - Күн көзі жаз айларында бұлттанып батса жаңбыр болады. Мақал-мәтелдер 1. Жаз келді, Үйрек ұшып, қаз келді. 2. Қарға қаңқылдаса, Қысты шақырады. Қаз қаңқылдаса, Жазды шақырады Көркем сөз Жаз келді жарқырап, Мәз болды атырап. Жасылға боялып, Жайлайды жапырақ Күлімдеп күн жырлап, Бұлақтар былдырлап. Жас талға құс қонып, Әндетті жыр-жырлап. "Жалпы атауын ата" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларға заттарды жеке	пен қараңғылық өсімдіктер мен жануарлардың бәрін өлтірер еді Шар тәріздес Күн бізге жарқыраған дөңгелек болып көрінеді. Қыздырғыш зат жарық шығарады, яғни. жарқырайды. Міне, Күн де жарқырайды, оның нұры Жерге жетеді, сондықтан біз күндіз өте жылы және жеңіл жүреміз. Күнге қарап, сұрақтарға жауап беруді ұсынады. - Бетіңізді күнге бұрған кезде өзіңізді қалай сезінесіз? - Оған тікелей қарауға бола ма? Екі тас қойыңыз. Бірі - күн сәулесінде, екіншісі - көлеңкеге, оны ағаш қораппен жауып, қараңғы болу үшін. Біраз уақыттан кейін тексеру. Қайсысы жылы:	ерекшеліктерін назар аударту. Улы саңырауқұлаққа назар аудару - шыбын-шіркей (мухомор) Көркем сөз Саңырауқұлақ, саңырауқұлақ, Басында қалпағы бар. Ормандағы жәндіктерге, Жауын жауса пана болар. "Сиқырлы қап" дидактикалық ойыны. Балалар сипап-сезу арқылы, қаптың ішіндегі саңырауқұлақтарды тауып, атау керек. Мақсат-міндеттер: балаларды заттарды тән белгілері бойынша тануға үйрету, тактильді сезімталдығын дамыту. «Сипаттама бойынша тап» - тәрбиеші әртүрлі саңырауқұлақтарды сипаттайды, балалар болжайды.
---	--	--	--	---

ұсынады, осылайша үш ойыншының атын анықтай алмаса, ойыннан шығып қалады. Жұмбақ Қойны толы жеміске, Көк майсалы еңіске. Көбелек қуып ойнайтын, Қай мезгіл деп ойлайсың? Еңбек: гүлзарларды суару. Мақсаты: ересектерге көмектесу, өсімдіктерге күтім жасау. "Ақ сандық, көк сандық" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай ойнай білуге дағдыландыру; ойын жүргізушіні мұқият тыңдай білуге, күштілікке, шапшаңдыққа баулу. Екі бала бір-біріне арқаларын беріп, қол ұстасып отыру керек. Жүргізуші былай жариялайды: - Ертең ауылым көшеді,	«Мөлдір-лай», «Ауа мен су» тәжірибесі, балалардың зерттеушілік қызығушылықтарына қолдау көрсету. (зерттеу іс-әрекеті) Жұмбақтар Ұзын-ұзын ұз келеді, Ұзын бойлы қыз келеді. Қасы қалтырап, Көзі жалтырап. (Су) Жылт-жылт еткен, Жырадан өткен. (Су) Еңбек: ағаш діндерінің жерін босату. Мақсат-міндеттер: қопсытудың өсімдіктер үшін маңыздылығын түсіндіру. "Өрмекші мен шыбын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: түрлі бағыттарға, қимылдарды үлестіре жүріп, жүгіре білуге дағдыландыру; тепе-теңдікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Балалар "өрмекшіні"	– жеке таныта келе, ең соңында заттардың жалпы атауын бір сөзбен ойлана отырып шешу арқылы тапқырлыққа, шапшаңдыққа баулу. Көрнекілік: жемістер, ойыншықтар, оқу құралдары, үй жиһаздары. Тәрбиеші балаларға хатқалтанын ішіне салынған жемістер, ойыншықтар, оқу құралдары, үй жиһаздарының суреттері бар бірнеше сериялы дидактикалық материалдарды таратып береді. Еңбек: балалармен бірге алаңды ретке келтіру. Мақсат-міндеттер: балаларға өз жұмысын жоспарлауға, әрекеттер тізбегін сызуға, қажетті құралды таңдауға, өз жұмысының нәтижелерін бағалауға үйрету.	күннің көзінде тұрған тас па, әлде жәшіктің астындағы ма? Қорытынды. Күннің астында заттар көлеңкеге қарағанда тезірек қызады. Еңбек: кіші топ балаларына ауланы тазартуға көмектесу. Мақсат-міндеттер: еңбексүйгіштікті, балаларға көмектесуге деген ықыласты дамыту. "Мысық пен тышқан" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартына сай, әділ ойнауға, рөлді дәл атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшаңдыққа, жылдамдыққа машықтандыру; шыдамдылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойынға қатысушылар	Мақсат-міндеттер: сипаттамалық әңгіме, зейін, үйлесімді сөйлем құрастыру, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын таба білу қабілетін дамыту. Қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған жаттығулар. «Құмға салыңыз» - саңырауқұлақ пен жидекті құмға түрлі тығыннан салу. Қалыптармен және құммен ойындар. Еңбек: аула тазалаушыға алаңды тазартуға көмектесу. Мақсат-міндеттер: үлкендерге көмектесуге деген ұмтылысты дамыту. "Айгөлек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ұжымдық ойында күш-жігерді, белсенділікті, ептілікті, шапшаңдықты көрсете
--	--	--	---	--

Уық-буын шешеді. Қара қойым қашады, Құмалағын шашады. Ақ сандық, көк сандық, Арқан тарт, кілем арт! Балалар "арт" сөзін естісе, бұны белгі деп түсініп, қол ұстасып, тез тұруы керек. Қайсысы қарсыны арқалап кетсе, сол шарт қояды. Қарсыласы айтылған үй жануарының (құсының) дыбыстағанын келтіреді. Аз қимылды ойын: "Суық-ыстық". Мақсат-міндеттер: есту қасиеттерін, физикалық қасиеттерін дамыту. Жүргізуші затты жасырған кезде қарауға тыйым салынады. Жүргізуші залдан кетеді, балалар затты жасырады. Осыдан кейін жүргізуші кіріп, затты іздейді. Балалар оның соңынан еріп: суық ... жылы ... ыстық ... жасырылған затты табуға көмектеседі.	санамақ арқылы тағайындайды. "Өрмекші" бала алаңның ортасында тұрады, балалар белгі бойынша бір шеттен екінші шетке өтіп кетпекші болады. "Өрмекшінің" міндеті - "шыбындарды" қолмен түртіп ұстап алу. Ойынның соңында "өрмекшінің" ұстап алғандарын санап алуға болады. Ойында екі "өрмекшіні" де тағайындап алуға болады. "Жұбыңды тап" қимыл- қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: кеңістіктегі жүгіруді, бағдарлауды дамыту. "Доппен ойын" қимылды ойын- жаттығулары. Мақсат-міндеттер: спортпен айналысуға деген құштарлығын дамыту. Еркін ойындар.	"Балықшылар мен балықтар қимыл- қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойынның шарты бойынша, әділ ойнауға баулу; жылдам жүгіре білуге дағдыландыру; дене бұлшық еттерін нығайту, ептілікті, жылдамдықты дамыту. Балалар "балықшыларды" (бір- екі бала) санамақпен тағайындайды, қалған балалар "балықтарды" сомдайды. Белгі бойынша "балықтар" алаңның бір жағынан екінші жағына, бірін-бірі итермей, соғылмай, жылдам жүгіреді Сол кезде алаңның ортаңғы екі шетінде тұрған "балықшылар" "балықтарды" қолмен түртіп, ұстап алуға тиісті. Ойынның соңында	шеңбер құрып тұрады. "Мысық" пен "тышқанды" санамақ арқылы тағайындайды. - Мысығымыз момықай, Жүреді аулада андамай. Тышқан көрсе - бас салады! Кім тышқанды құтқарады? Тышқан: - Бұтақты да кемірдім, Кітапты да кемірдім, Мен осындай жемірмін, Шиық-шиық, шиық- шиық. Секектеймін ыршып та, Кезікпеймін қырсыққа, Ұстатпаймын мысыққа, Түк-түк, түк-түк, Қане, ортаға шық- шық! Мысық: - Мияу!	білуге дағдыландыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Бізден сізге кім керек? Бұған екінші топтың ойыншылары жауап береді. Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Шолпан атты қыз керек. Жеке жұмыс: көлбеу жүру, "Қарлығаш" жаттығуы. Мақсат-міндеттер: дене тепе-теңдігін дамыту; ептілікке тәрбиелеу. Тура жүріп, тақтайдың (бөрененің) ортасында тоқтап, "қарлығаш"
--	--	--	--	--

	Еркін ойындар.		балалар "балықшылар" ұстаған "балықтарды" санайды, жеңіске жеткенді табады. "Ұшты-ұшты" қимылды ойын-жаттығуы. Мақсат-міндеттер: балалардың зейінін дамыту. Еркін ойындар.	Кім-ай, мынау "шиық-шиық" - демей, "Шық-шық!" - дейді? Бұл тышқанның өнерін, Қане, байқап көрейін. "Егер де... не болар еді?" ойыны. Мақсат-міндеттер: қарапайым себепті байланыстар мен қарым-қатынастарды таба білуге үйрету. Егер де күн болмаса, не болар еді? (Үнемі қараңғы, қорқынышты болады, гүлдер өспейді.) Егер де су болмаса, не болар еді? (Шөптер қурайды, қатты шөлдейміз.) Егер де ауа болмаса не болар еді? (Тыныс ала алмаймыз.) Еркін ойындар.	фигурасын көрсету (екі қолды дан-жаққа созып, дене түзу, бір аяққа тұрып, екінші аяқты артқа, жоғары көтеріп, түзу созып тұру), содан соң жүруді жалғастыру, тақтайдан (бөренеден) секіріп, екі аяққа түсу, екі қол екі жақта. Еркін ойындар. «Бұл бақытты –мекен» асфальтқа сурет салу байқауы. (шығармашылық іс-әрекет)
Серуеннен оралу	Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату; - ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру;				

	- серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру.				
Гигиеналық шаралар	Қажет болса, тамақтанар алдында балалармен бірге ойыншықтарды орнына жинау, қолдарын жуғызу.				
Түскі асқа дайындық	Гигиеналық дағдылар: Мақсат-міндеттер: тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмысты жалғастыру. Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, этикет ережелері.	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: үстелді жабдықтау, тамақ қабылдау және гигиеналық процедураларды жүргізу кезінде өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын бекіту.	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: жабдықтарды қолдану тәртібін пысықтау. Майлықты қолдану, нанды қопсытпау, орындықты итеру, тамақ үшін алғыс айту, аузыңды шайып алу, тамақ қабылдауға жағымды қатынасты тәрбиелеу.	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану тәртібін пысықтау. Қасықты дұрыс қолдану, дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шайнау, үстел басында өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді , үлкендерге алғыс айтуды пысықтау.	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: әжетханадан кейін және қажет болғанда қолды жуу қабілетін дағдыландыру; тез және ұқыпты жуу қабілетін жетілдіру, жуу бөлмесінде тәртіпті сақтауға тәрбиелу.
Түскі ас	Көркем сөз Дастарханға барамыз, Қасықты қолға аламыз. Төкпей-шашпай тамақты, Аузымызға саламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Тамақтану әдебін, Жатқа біздер білеміз. Дастарханға отырып, Жеңімізді түреміз. Ас атасы ақ нанды, Қадірлейміз шашпаймыз.	Көркем сөз Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Нанда өмірдің иісі мен дәмі бар Нанда адамның еңбегі мен ары бар. Нан өмірдің ана сүті арқауы Нансыз жерде қай	Көркем сөз Сақтағаннан тазалықты Ауырмайды ішіміз. Тазалықты сақтасаң Ауырмайсың ешқашан. Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында,

		Тамақтану үстінде, Асықпаймыз, саспаймыз. Сүлгімен де орынды, Пайдалана аламыз. Шанышқы мен қасықты, Қалай ұстайм қараңыз. Тамақтану тәртібін, Ұстанатын баламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар)		өмірдің сәні бар. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйқысы үшін қолайлы жағдайлар жасау.				
Ұйқыдан тұру	Ұйқыдан кейін бірден төсекте жаттығу жасау; жатқан күйінде, төсектен тұрмай, көрпенің астында балалар жалпы дамыту жаттығуларының аз мөлшерін орындайды; (гимнастика, 2-3 минут төсекте, балалардың ұйқыдан біртіндеп ояу күйіне өтуіне бағытталған. Оянған балалармен жүргізген дұрыс, қалғаны оянған кезде қосылады) Жалпақ табанды болдырмау үшін денсаулық жолымен жүру. (дене тәрбиесі)				
Бесін асқа дайыдық. Бесін ас.	Гигиеналық дағдылар Ұқыптылыққа, сыртқы келбетіне күтім жасау әдетін тәрбиелеу Көркем сөз Дастарханға барамыз, Қасықты қолға аламыз. Төкпей-шашпай тамақты, Аузымызға саламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Алдағы түскі асқа назар аудару; үстелге отыру мәдениеті. Көркем сөз Қырыққабат пен картопты, Салғам үлкен қасыққа. Жасырынып қалыпты, Іздеп көрші асықпай. Көрінбейді қасықта, Бос қалыпты тәрелке. Қырыққабат пен картобым,	Гигиеналық дағдылар Төсек жинау қабілетін жетілдіру: жайманы түзетіңіз, төсек жапқышты жабыңыз. Көркем сөз Кешкі ас келді, Балалар үстелге жайғасты. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Гигиеналық дағдылар Балада денсаулығына пайдалы және зиянды нәрсе туралы ой қалыптастыру; дәстүрлі тағамдар туралы түсінікті дамыту. Көркем сөз Ерте тұрып таңнан, Пісірді апам ақ нан. Кетер емес әлі, Таңдайымнан дәмі. Кернейді хош иісін,	Гигиеналық дағдылар Түскі асқа дайындық, дастархан жаю; қызметшілермен әңгіме; балаларға мәзірмен таныстыру, оны жариялау; балалардың назарын үстелдердің эстетикалық дизайнына аудару. Көркем сөз Нан – ардақты адал ас, Кәрі, жас одан аттамас.

		Салды мені әлекке. (мәдени-гигиеналық дағдылар)		Тамсандырып үй ішін. Жесем тоймай қаламын, Әжемді еске аламын. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Ақ дастархан үстінде, Қол жумай оны ұстамас. (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	"Ұшты-ұшты" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: есту зейінін дамыту. Міндеттері: балаларды ұшатын және ұшпайтын заттарды тануға үйрету. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Құстарға деген құрмет сезімін тәрбиелеу. Ұшты - ұшты сұңқар ұшты! (Қол көтереді) Ұшты - ұшты қарға ұшты! (Қол көтереді) Ұшты - ұшты арба ұшты! (Қол көтермейді) (дене тәрбиесі) Аз қимылды ойын: "Мен қайда не істей аламын?" Мақсат-міндеттер: белгілі бір жағдайда	"Табиғат және адам" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың адам не жасайтыны, табиғат адамға не беретіні туралы білімдерін жүйелеу. Ойын барысы. "Адам не істеді?" - тәрбиеші сұрақ қойып, бір затты ойыншылардың біріне береді (немесе допты лақтырады). Бала жауап беріп, допты немесе затты жақын тұрған балаға береді. Осылай шеңбер бойымен бір-біріне затты немесе допты береді. Шеңберді аяқтағаннан кейін тәрбиеші жаңа сұрақ қояды: "Табиғат нені тудырды?"	"Ұқсас - ұқсас емес" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: заттарды салыстыруға үйрету; олардың айырмашылық белгілерін табу; ұқсастықтар, элементтерді сипаттама бойынша тану. Міндеттері: балаларға зейінділікке үйрету. Есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Табиғат туралы өлең оқып беру, жұмбақтар шешу. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Алдымда әр түрінен	"Болады-болмайды" дидактикалық ойыны. (Доппен) Мақсат-міндеттер: есте сақтауды, ойлауды, зейінді дамыту. Тәрбиеші бір сөйлем айтып, балаларға доп лақтырады, балалар допты қағып алып, сөйлемді аяқтау керек. Жазда қырау ... (болмайды). Қыста қар жауады ... (болады). Жазда аяз ... (болмайды). Жазда тамшылар ... (болмайды). "Дөңгелекті лақтыру" қимылды ойын-жаттығуы.	"Жұмбақтар шешу" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: белсенді сөздік құрамындағы зат есімдер қорын кеңейту. Міндеттері: балаларды ақылды болуға үйрету, зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Ойын барысы. Балалар орындықта отыр. Педагог жәндіктер, жануарлар және т.б. туралы жұмбақтар жасайды. Дұрысын тапқан бала өзі жұмбақ жасырады. Жұмбақты тапқаны және болжағаны үшін ол бір

қолданылатын етістіктерді сөйлеу барысында белсендіру. Ойын барысы. Педагог сұрақтар қояды, балалар жауап береді. Жарыс ретінде ойнауға болады. - Сендер орманда не істей аласыңдар? (Серуендеу, саңырауқұлақтар, жидектер теру, аң аулау, құстардың әнін тыңдау, демалу.) - Олар ауруханада не істеп жатыр? - Өзенде не істей аласың? (дене тәрбиесі) "Суретші қай жерден қателесті?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: баланың ой-өрісін дамыту, сурет бойынша сәйкессіздіктерді табуға машықтандыру. Барысы. Тәрбиеші суретшінің "Жаз" тақырыбында сурет салғанын айтады. Бала бәрін дұрыс салғанын	Ойын шеңбер бойымен жалғасады; жауап бере алмаған бала шеңберден шығып, оны өткізіп жібереді, бірақ егер ол сөзді ойлап тауып, атаса, оны қайтадан ойынға қосады. Ыбырай Алтынсариннің «Таза бұлақ» әңгімесін мәнерлеп оқу. (қарым-қатынас іс-әрекеті) https://bilimkids.kz/contr ol/courses/list/10414/ "Аңшылар мен қояндар" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай ойнауға дағдыландыру; мергендікке, дәлдікке, шапшаңдыққа, жылдамдыққа, қимылдардың үйлестіре білуге бейімдеу; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Балалар тобынан арасынан бір-екі бала "аңшы" болып (өз қалауларымен немесе	жібек жіптің, Аспанға әшекейлеп кесте тіктім. – Ол не? (Кемпірқосақ) Д. Ахметова «Шырша» Қалың-қалың орманда, Жасырынып тұрғанмын. Жап-жасыл болып, аппақ қыста, Жалғыз болып туғанмын. (Шырша) Көктемде бүршік жарады, Жазда жап-жасыл болып жайқалады, Ал, күзде сарғайып, түсіп қалады, Ол не? (Жапырақтар) "Көкек". Серікбай Оспанұлы. Ол - жыл құсы, Көктемде Кар еріп, жер кепкенде, Жылы жақтан қайтады, Өз атын өзі айтады. Еркін ойын: "Барлығына сыйлық". Мақсат-міндеттер: достар табу, дұрыс таңдау жасау, құрдастарымен	Мақсат-міндеттер: балаларды белгіленген бағытты көздей білуге, ептілікке, шапшаңдыққа үйрету. Ойын барысы. Ойын дөңгелектерді көздеп лақтырудан тұрады, дөңгелектің диаметрі 15-20см. Ал таяқшаның ұзындығы 30-40см. Балалар қатарға тұрып 1,5-2метр ара қашықтықта дөңгелектерді таяқшаға дәлдеп лақтырып кіргізу керек. Балалар ойынды бірінен кейін бірі жалғастырып ойнай береді. (дене тәрбиесі) Сюжетті-рөлдік ойын «Тату-тәтті отбасы». Мақсат-міндеттер: балалардың жақынға деген сүйіспеншілігін арттыру, үлкенді қадірлеуге тәрбиелеу;	жетон алады. Жетон көп болған бала жеңіске жетеді. Балалар өздерінің жұмбағын ойлап таба алады. "Аяқта, қос, жапсыр, ал" дидактикалық жаттығуы. Мақсат-міндеттер: қылқаламды, қарындашты дұрыс ұстау дағдысын қалыптастыру. Қалаған ертегіні мазмұндау. Мақсат-міндеттер: есте сақтау, елестету, сөйлеу қабілеттерін жетілдіру; ертегілер әлемінде деген сүйіспеншілікті арттыру. Отан туралы мақал-мәтелдерді қайталау - Отан елдің анасы, Ел ердің анасы. - Отан қадіріне жетпеген өз қадіріне жетпейді. - Отан отбасынан
--	--	--	--	---

	тексеруді сұрайды. Бала көктемде болмайтын көріністерді тауып, оның қай маусымда болатынын айтады.	санамақ арқылы) тағайындалады. Қалған балалар - "қояндарды" сомдайды.	ынтымақтастық, ұжымдық сезімдерді дамыту.	белсенді қарым-қатынастарды дамыту.	басталады.
Серуенге дайындық	Серуендеудің мақсаттары мен міндеттеріне байланысты педагог гигиеналық талаптарға сай қажетті сыртқы материалды, санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес келетін балалар қызметінің әр түрлі нұсқаулықтарын дайындайды. Педагог балалардың өзіндік іс-әрекеттерін қадағалап отыруы керек: олардың толық қауіпсіздігін қамтамасыз ету, нұсқаулықтарды мақсатына сай қолдануға үйрету, серуендеу барысында балалардың іс-әрекетін үнемі бақылау. Серуендеуге дайындық топта да жүреді: терезеден қарап, бізді тосын сый күтіп тұрғанын немесе біреу күтіп тұрғанын айтуға болады (бұл алдын-ала дайындалған ойыншық болуы мүмкін). Балаларға ескерту: киіну бөлмесіндегі тәртіп ережелерін, киіну ретін, қажет болған жағдайда оларға көмектесу.				
Серуен	Аспанды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: аспанды бақылауды жалғастыру; көргенді бұрын байқалғанмен салыстыру, қорытынды жасау. Экологиялық міндет: жазғы аспанның сұлулығына тамсануға үйрету. Әңгімелесу. Жазда аспан әрқашан ашық және көк емес, оның үстінде бұлттар бар, кейде олар үлкен жаңбырлы	Күндізгі жарықтың ұзақтығын бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: жаз күнінің өте ұзақ, ал түндердің қысқа екенін көрсету. Күн өте ерте, биік шығады және ұзақ уақыт жарқырайды. Экологиялық міндет: балаларды жаздың сипаттамалық белгілерімен таныстыру, қоршаған әлем туралы білімдерін бекіту.	Тастарды бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: тастардың алуан түрімен және олардың қасиеттерімен таныстыру. Бақылау барысы Жұмбақ Өртесең де ерімейді, Өн бойына су сіңбейді, Ылғал тартып, ірімейді. (Тас) Балабақша ауласына «сиқырлы сандықты»	Желді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: желдің күшін анықтауға үйретуді жалғастыру; балалардың жансыз табиғат туралы білімдерін кеңейту. Бақылаудың барысы Тәрбиеші балаларға жұмбақ жасырады, сұрақтарға жауап беруді ұсынады. Өртесең де ерімейді, Не тот басып	Жәндіктерді бақылау (көбелек). (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балалардың көбелектің пайда болуы, өмір салты, оның мәні туралы білімдерін кеңейту. Бақылаудың барысы Көркем сөз «Көбелектің жыры» Н. Айтөв Қанатымды бір қағым, Демде қайта жоғалам. Десе гүлді дала бар, Қос қанатым

бұлттарға жиналады. - Бүгін аспан қандай? Сіз не көріп тұрсыз? Бұлттар қандай болып көрінеді? Бұлттарды немен салыстыруға болады? Балаларды бұлттардың пішіні туралы қиялдауға, оның жануарлар мен өсімдіктер әлеміндегі баламаларын табуға шақыру. Көркем сөз. Жұмбақ Төңірегі тең көрініп, Теген жатыр төңкеріліп, Жас та сиған, кәрі сиған, Астына оның бәрі сиған. (Аспан) Еңбек: ағаштардан жерге түскен бұтақтарды жинау. Мақсат-міндеттер: тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. "Өткеншек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды бірігіп, шеңберде ойын ережесіне сай,	Түзету міндеті: күннің бөліктерін атауға үйрету, өлең жаттауға жаттығу. Көркем сөз Көк аспанда күн күлсін, Бірге күлсін бүлдіршін. Көк аспанда күн күлсін, Жерге ұдайы нұр құйсын. Көк аспанда күн күлсін, Ұл қолында ту жүрсін. Қыз қолында гүл жүрсін, Көк аспанда күн күлсін, Бірге күлсін бүлдіршін. (М.Әлімбаев) Болжам 1. Күн көзін бұлт шалса, жаз жаңбырлы болады. 2. Күн қызыл шапаққа оранып батса, ертеңінде ыстық болады. 3. Күн батарда көк жиек ашық болып, қызыл шапақ шашса, ауа-райы жылынады. Еңбек: қоқысты тазарту үшін ұжымдық еңбек. Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс істеуге	әртүрлі тастармен жасырыңыз. Картадан тастардың орналасуын белгілеңіз. Қорапты тапқаннан кейін бірнеше мақал-мәтелдер айту Дүниеде тас қатты, Тастан бас қатты. Жас арқалағаннан, Тас арқалаған жеңіл. Кішкентай тастан, Қауақтай бас жарылады. Домалаған тасқа мүк тұрмайды. Асыл тастан, ақыл - жастан. Педагог балалармен сандықтағы тастар туралы әңгімелеседі, сұрақтарға жауап беруді ұсынады. - Тас тапқандарың бар ма? Бұл қайда болды? Олар қандай еді? - Біздің балабақшаның аумағынан тастар таба аламыз ба? Зерттеу қызметі Балабақша аймағындағы тастарды табу: сұр,	шірімейді, Өн бойына су сіңбейді, Ылғал тартып, ірімейді. (Тас) - Жел қалай қалыптасады? (Ауа жерден қызады, жоғары көтеріледі, ал салқын ауа төменге батады. Ауаның бұл қозғалысы- жел тудырады.) - Желдің қандай болады? (Күшті және әлсіз.) - Қатты желдер қалай аталады? (Дауыл, тайфун, торнадо.) - Бүгін жел бар ма? Бұл қаншалықты күшті? Зерттеу қызметі Компас пен флюгерді пайдаланып желдің бағытын анықтау. (Флюгер қайда бұрылды - сол жақтан жел, ал желдің бағыты компастың жебесімен	талмайды. Мені көрсе балалар, Қыр соңымнан қалмайды. Әңгімелесу. Педагог алуан түрлі-түсті көбелектердің қаншалықты әдемі, көңілді екенін байқауға кеңес береді: сары лемонграсс, кара қызыл есекжем, көк құстар, қырыққабат ақтары, ирисценциялар және інжу-маржан. Көбелектердің, дене мүшелерінің пайда болуын қарастырыңыз, олардың не жейтінін біліңіз. Балаларды көбелектер қанаттарының мөлшері мен түсі бойынша ерекшеленеді деген тұжырымға жетелейді. Көбелектер қанаттарында өте әдемі өрнек бар - бұл табиғатта жасалған ең әдемі өрнек. Олардың екі жұп қанаттары бар.
---	--	--	--	--

қимылдарын үлестіре біле ойнауға ынталандыру; бір адамдай, мәтінге сай, шеңбер бойымен біресе бір, біресе екінші жаққа жүріп, содан соң жылдамдықты қосып, жүгіруге және тоқтап, отыра қалуға дағдыландыру; ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; қауіпсіз қимылдай білуге машықтандыру. Ақырын-ақырын итеріп, Әткеншекті қозғалтамыз. Жылдам-жылдам жүгіріп, Шеңберді айналдырамыз. Д. Ахметова. Соңғы сөздерден кейін балалар бір сәтті жерге отыра қалып, қолдарын босатады, демалады. Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін. Педагог барлық	дағдыландыру; жұмысты соңына дейін жеткізе білуге баулу. "Қара сиыр" ұлттық қимыл-қозғалыс ойын. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын ережелерін қатаң сақтауға үйрету; кеңістікті бағдарлай білуге, шапшаңдыққа, тапқырлыққа баулу, достыққа тәрбиелеу. Ойынға қатынасушылар шеңбер құрып, көздерін жұмып тырысады. Ойынды басқарушының берген бұйрығымен бір ойыншы шеңберден шығып, тығуға әзірленген затты алып тығылады. Ойынға қатынасушылардың міндеті — сол тыққан затты іздеп табу. Егер тығылған зат табылса, ойын жүргізуші ойынға қатынасушылардың барлығына естірте дауыстап жариялайды да, барлығын табылған	дөңгелек, үлкен және кіші. "Балықшылар мен балықтар қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойынның шарты бойынша, әділ ойнауға баулу; бір немесе қарама-қарсы бағытта, бір-біріне соғылмай, жылдам жүгіре білуге дағдыландыру; дене бұлшық еттерін нығайту, ептілікті, жылдамдықты дамыту. Балалар "балықшыларды" (бір-екі бала) санамақпен тағайындайды, қалған балалар "балықтарды" сомдайды. Белгі бойынша "балықтар" алаңның бір жағынан екінші жағына, бірін-бірі итермей, соғылмай, жылдам жүгіреді Сол кезде алаңның ортаңғы екі шетінде	анықталады). - Желдің күшін қалай анықтауға болады? (Қағаз және секундомермен). - Желдің қай жағынан соғып тұрғанын қалай анықтауға болады? (Компасты қолдану: егер солтүстіктен болса- суық, оңтүстіктен болса - жылы.) Еңбек: ауланы бұтақтар мен тастардан тазарту. Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс істеуге үйретуді жалғастыру, істелген жұмыстан рахат алу. "Ақ серек, көк серек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шарты бойынша ойнауға, мұқият және белсенді болуға; батылдыққа, жылдамдыққа,	Бірақ, көбелектердің қанаттарынан ұстауға болмайды, өйткені олар нәзік тозаңмен жабылған, оны сүрту оңай, бірақ содан кейін көбелек ұша алмай қалады. Көбелектердің 6 аяғы бар, олардың көмегімен гүлдерге және олардың бойымен қозғалады. Көбелектер гүлден гүлге ұшады, сондықтан олар тозанды алып жүреді. Тозаңданатын өсімдіктердің тұқымы көп болады. Тәрбиеші балаларға көбелек туралы жұмбақтар жасырады. Бар екен бір мақұлық ұннан майда, Өз басын айдайды екен қиын жайға, Ұстасақ үгітіліп жоғалады, Дамылдап отырмайды ешбір жайға. (Көбелек) Гүл ұшып гүлге
---	---	---	--	--

балалардың бірыңғай қимылдауын қадағалап жүру керек. Шеңбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шеңбер ортасына қарату керек. Балалардың ойынды меңгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Әрбір бала қимылдау кезінде шеңбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл шеңбердің жылжып жатқанын бақылайды. "Үш табан" қазақ ұлттық (асықтармен) қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, шыдамдыққа, ұқыптылыққа, ептілікке тәрбиелеу; асықты қолда қолда еркін ұстап, ойын алаңында белгілі қимылдарды жасауға дағдыландыру. Ойынға үш-төрт бала қатыса алады. Әр балаға бір-бірден асық, бір-бір	заттың төңірегіне жинайды. Заттың иесі өз затын қорғайды да, басқалары оны алдап-сулап, көңілін басқа жаққа бұрып әлгі затты тартып алуға тырысады. Затты кім ала алатын болса, сол затты тығушы қызметін атқарушы болады да, қалғандары қайта шеңбер құрысып көздерін жұмады. "Күн мен түн" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: қимылдарды үстелсте білуді, есту зейінін дамыту. Еркін ойын: "Менің бұлым" Мақсат-міндеттер: қиялды, зейінді, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы. Балалар ашық жерде, шөпте	тұрған "балықшылар" "балықтарды" қолмен түртіп, ұстап алуға тиісті. Ойынның соңында балалар "балықшылар" ұстаған "балықтарды" санайды, жеңіске жеткенді табады. Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін. "Кім жылдам" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: жылдамдықты, ептілікті, қырағылықты дамыту. Еркін ойын: "Керісінше айт!" Мақсат-міндеттер: ой шапшаңдығын дамыту. Ойын барысы. Балалар шеңбер құрады. Тәрбиеші ортада тұрып, доп лақтырып, айтады: «Көлшік – кішкентай, ал өзен- ... (ұзын). Үй-аласа, құбыр (кран) – ұзын, шыбық-жіңішке, ағаш-жуан, үстел-үлкен, ал орындық-кішкентай.	жеделдеп жүгіруге баулу; балалардың тіл байлығын жетілдіру, достық қарым-қатынастарын дамыту. Ойын ашық алаңда өткізіледі. Ойынға қатысушылар екі топқа бөлінеді. Аралығы 30-40 метрдей жерге бір-біріне қарама-қарсы орналасады. Қаз-қатар қол ұстасып, тізіліп тұрады. Жеребе бойынша ойынды бастаған топтың балалары әндете өлең айтады. - Ақ серек, көк серек, Бізден сізге кім керек? Екінші топтағылар ойыншының атын атайды. Сол кезде аты аталған бала өз тобынан шығып, екпіндей жүгіріп келеді де, қарсы топтың тізбегін үзіп	қонады, Гүл бақшам гүлге толады. (Көбелек) Еңбек: балаларды қоқыс жинауға шақырыңыз (таяқшалар, бұтақтар, қағаз бөліктер). Мақсат-міндеттер: балаларды табиғатты құрметтеуге тәрбиелеу, балабақша ауласын тазартуға және қоршаған табиғатты аялауға тарту. "Өрмекші мен шыбын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: түрлі бағыттарға, қимылдарды үлестіре жүріп, жүгіре білуге дағдыландыру; тепе-теңдікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Балалар "өрмекшіні" санамақ арқылы тағайындайды. "Өрмекші" бала алаңның ортасында
--	---	--	---	--

	сақа беріледі. Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйірседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып, одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк, ішік) "ұшуға" кіріседі (көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіреді). Сақасы алшы түскен ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атады. Осылай болмаған жағдайда, асық ату, бәрі ұшып болған соң, бастапқы кезек бойынша жалғасады.	жайлы орналасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалуды елестетіп көріңіз. Құстардың дауысы естіледі, шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айту.		кетуге тырысады. Егер үзіп кетсе, бір баланы жетелеп апарып, өз тобына қосады. Үзе алмаса, өзі сол топта қалады. Ескерту: педагог ойын ойнау алдында қауіпсіздік ережелерін қайталап, нұсқау беру тиіс. Қимылды ойын: "Жел". Мақсат-міндеттер: табиғаттағы қатынастар тұжырымдамасын бекіту; мұғалімнің бұйрықтарын мұқият тыңдауға үйрету. Жеке жұмыс: доппен жаттығу. Мақсат-міндеттер: допты жоғарыға, жерге лақтырып, қағып алуға үйрету. Еркін ойындар.	тұрады, балалар белгі бойынша бір шеттен екінші шетке өтіп кетпекші болады. "Өрмекшінің" міндеті - "шыбындарды" қолмен түртіп ұстап алу. Көңілді шыбындар Жан-жаққа ұшады. Өрмекші бұрышта Қармағын жаяды. - Көңілді шыбындар! Зуылдап ұшындар! (Д. Ахметова) Қимылды ойын: "Жылан", Мақсат-міндеттер: бір-бірінің қолдарынан ұстап жүгіруге, жүргізушінің қимылын дәл қайталауға, бұрылыстар жасауға, кедергілерден өтуге үйрету.
Кешкі ас	Алдыңдағы түскі асқа назар аудару; үстел басында отыру әдебі мен тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке жұмыс; әдептілік ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Үйге қайту Ата-анаға	Ата-аналарға кеңес: "Баланы өзіне-өзі	Ата-аналармен әңгімелесу: "Жазда	Сұрақ-жауаптар: "Баланың сұраныстары	Ата-аналарға кеңес: "Күн ваннасы деген	Ата-аналар кеңес: "Күн соққысынан қалай

кеңес	қызмет етуге тәрбиелеу".	ашық ауада серуендеудің маңызы".	мен қажеттерін қалай ескересіз?"	не?"	қорғануға болады?"
--------------	--------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------	--------------------